

СОЦІАЛЬНІ ВИПЛАТИ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ

***І.Я. Талько, здобувач вищої освіти групи ЗБ-6/1
обліково-фінансового факультету, МНАУ***

***Анотація:** розкрито зміст понять «соціальні витрати» та «соціальні виплати», наведено класифікацію соціальних виплат сільськогосподарських підприємств та особливості їхнього облікового забезпечення*

***Ключові слова:** облік, соціальний облік, соціальні витрати, соціальні виплати*

Проблема здійснення соціальних витрат пов'язана насамперед із соціальним захистом працівників, отже, із здійсненням першого кола соціальних виплат. Соціальна складова діяльності підприємств є присутньою під час здійснення всіх видів діяльності на всіх стадіях і процесах, що підтверджує складність процесу обліку і контролю соціальних витрат. Соціальними витратами вважають вибуття різних видів економічних ресурсів відповідно до законодавчих, соціально-економічних і морально-психологічних гарантій, які спрямовано на задоволення соціальних потреб фізичних чи юридичних осіб. А соціальними виплатами вважаємо виплату коштів працівникам підприємства та іншим фізичним і юридичним особам.

Облік і аналіз соціальних витрат є напрямом дослідження О.І. Пацули, Т.О. Стрибулевич, Г.Г. Фоменка, О.О. Яременка та інших. Соціальні виплати є соціальними витратами підприємства, їх складовою частиною, яка має доволі різнобічну характеристику, а, отже, і класифікацію та особливості відображення в обліку. До того ж, соціальні виплати є присутніми у всіх підприємствах, тоді як інші складові соціальних витрат, наприклад подарунки до свят, витрати на покращення екологічного стану тощо можуть і не мати місця у діяльності сьогоденних аграрних підприємств. Взагалі, на аграрних підприємствах Миколаївської області найпоширенішими напрямками соціальних витрат є соціальні виплати працівникам, витрати на соціальне страхування, зокрема відрахування на соціальні заходи та удосконалення умов і охорони праці.

Маємо на меті визначити види соціальних виплат за класифікаційними ознаками соціальних витрат та визначити їх особливості обліку.

Більшість дослідників соціальні витрати поділяються на обов'язкові та додаткові [1]. До обов'язкових соціальних витрат відносяться: витрати на забезпечення соціальних виплат працівникам, які є законодавчо встановленими (обов'язкові соціальні виплати працівникам); витрати, у вигляді внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; витрати на удосконалення умов і охорону праці; інші витрати. До додаткових соціальних витрат відносяться: витрати на забезпечення додаткових соціальних потреб працівників, що виплачуються за рахунок прибутку (додаткові соціальні виплати працівникам); витрати на фінансування соціальних проектів, в тому числі видатки на благодійну діяльність та інші виплати соціального характеру, що здійснюються на користь інших фізичних чи юридичних осіб; витрати на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, що перебувають на балансі підприємств.

Отже, обов'язковими виплатами на підприємстві є виплати, які передбачено законодавством, зокрема виплата заробітної плати на рівні, не нижче встановленого законодавчо, додаткової заробітної плати, виплата

лікарняних, відпускних тощо. Додатковими соціальними виплатами є виплати, зазначені у колективному договорі, які сплачуються за рахунок прибутку підприємства. Такими виплатами можуть бути виплати до професійних свят, ювілеїв, певних подій у житті працівника тощо.

Відповідним чином соціальні виплати поділяються за такими класифікаційними ознаками як джерело фінансування (собівартість або чистий прибуток); можливість регулювання підприємством (нерегульовані та регульовані). Також соціальні виплати аналогічно можна поділити на поточні (наприклад, заробітна плата) і разові (наприклад, до 50-річчя).

Внутрішні соціальні виплати спрямовані для працівників підприємства, зовнішні – грошові виплати іншим фізичним або юридичним особам (наприклад, виплата з нагоди професійного свята пенсіонерам, які були працівниками підприємства).

Зазначену вище класифікацію соціальних витрат було доповнено [2], тому аналогічно проаналізуємо соціальні виплати у таблиці 1.

Таблиця 1 Класифікація соціальних виплат аграрних підприємств

Класифікаційна ознака	Вид соціальних виплат аграрного підприємства	Аналітичні рахунки до субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності», рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням»
За обов'язковістю здійснення	Обов'язкові	
	Регулюючі	
	Заохочувальні	
	Профспілкові	
	Добровільні	
За ступенем державного регулювання	Регламентовані	
	Не регламентовані	

Джерело: побудовано з використанням [2]

Щодо первинного обліку соціальних виплат, то первинним документами є документи по витрачання коштів – видатковий касовий ордер, платіжна відомість, платіжне доручення. Також зазначено в таблиці 1 рахунки та субрахунки, які використовують на підприємствах для відображення соціальних виплат. Аналітичний облік соціальних виплат ведуть за видами соціальних виплат та працівниками. Відображення соціальних виплат у фінансовій звітності підприємств є частковим, у складі певних статей фінансової звітності. Зазначимо, що для аналізу, контролю,

планування соціальних виплат підприємств, зокрема і аграрних, доцільним є ведення внутрішньої звітності соціальних виплат.

Література:

1. Пацула О. Соціальні витрати підприємства та їхня класифікація // О. Пацула / Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2006. - №3. – С. 74 – 81.

2. Чебан Ю.Ю. Учет расходов социальной деятельности аграрных предприятий: теоретический аспект / Ю.Ю. Чебан, С.В. Сырцева / JournalLAssociation 1901 «SEPIKE». SocialEducationalProjectofImprovingKnowledgeinEconomics. – Ausgabe 11 – s.120-124.

Abstract: *the content of the concepts "social costs" and "social benefits" is revealed, the classification of social benefits of agricultural enterprises and the features of their accounting support are given.*

Key words: *accounting, social accounting, social expenditures, social benefits*

***Науковий керівник – Чебан Ю.Ю.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***